

מסורת הש"ס

(א) [וינמנו ד, 7]. (ב) [פסחים ק"א, 2]. (ג) [היהיה מרדכי וכו' צבורין עין דו א"ן]. (ד) [כיתוב יא. ז"ק לנ; (ה) [מוסף פ"ד], 1]. (ז) [עניות כח, 1]. (ח) [מוסף פ"ד], 1]. (ט) [ש"א אין מלקין, (ט) [ג' שנקלה, 1]. (י) [ונגלה 1:1]. (יא) [שמות כ"ג]. (יב) [ע"ז יד:1]. (יג) [כי תאכל מה ב]. (יד) [כי יבשל בחרו מוי"ט], (ט) [דברים כה].

הגהות הב"ח

(א) [גמ' (מ"ט משום נקלה) מ"אמ' ו"ב ס"א א"ן זה: (ב) [שם מ"ר אמדורו לכשלקה יקלה פוטרין וכו' מ"ד יקלה מלקין וכו' ולא שיקלה כבר צ"ב]. (ג) [תוס' ד"ה שניה ש"ן ברע"י ומ"ה].

הגהות הגר"א

[א] גמ' לא יוסף. נמק' וי"ב על אלה (וכ"ה בספרי: [ב] רש"י ד"ה א"ן ל' כ' "אל" ע"ל פ"י: [ג] על שם יוסף. ע"ל על אלה:

מוסף רש"י

שאין חוסמין אותה. אין סוממין טעמיה לכו"ף להיכנס לו, אלא סופין אהו וזקן, חוסמין לישנא דקרא נקט. דל"ק לה מלא חמסין (יבמות המורעין). כל המבזה את האשה חטויה על מועד, דכתיב את חג המנוח תשמור, ונפקא לן במסכת מגילה (י"א) אסור למלכה בחולו של מועד (רשב"א פסחים ק"ח). המקבל לשון הרע. שמקבלו ומתאמת על חברו, אע"פ דלקובליה לא מיבעי ליה, למיתחם ליה מיבעי דמפרסם במסכת נדה (סא) רב"ם שם. קרי ביה גמ' לא תשיא. ונראה בעיני דלא גריסין ליה, דטובה משתמע מלא תשיא, כשמשפך או מעיד הכי נושא בפיו שמע אור' (ס"ט) התם ר"ן. ומתמה במתנה זו ואיכא ונקלה אחין ח"ן שנקלה הכי הוא אחיך (שבועות כח). כל חייבי כריתות שלקי. שתהו בהן עדים על לאו עטמו כתיב וק"ן צ"ד, ובשור ד"ה בריתם. ש"ז א"ן צ"ד של מעלה נפרעין (מגילה ז).

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כג.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מ"י פ"ב מהל' יבוס הל' יד סגנו עשין כה טו"ש'ע דא"ש'ע ס"י קסא קס"ד ד ויב"ד אלתס' ממוט' סמוך לטוף פק"ז ד ק"ל:
קב"ב א מ"י פ"ז מהל' י"ט הל' טו:
קב"ב ג מ"י פ"ז מהל' סנהדרין הל' ח:
ק"ל ד ה מ"י ס"ה ע:
ק"ל א ו ד מ"י ס"ה הל' א:
ק"ל ח מ"י ס"ה פ"ו הל' ו:
ק"ל ט י כ מ"י ס"ה הלכה ה:
ק"ל ל מ"י ס"ה ה' ו:
מ [מ"י ס"ה פ"ב מהל' ערות הל' יז]:

אין חוסמין. אין מגערין זה שלא תאמר אי אפשר צו: אם המועדות. חולו של מועד: חג המנוח המועד. מפרש בחגיגה (דף י"א). אם בראשון ובשני הרי כבר אמור הא לא צ"ל להזכיר אלא על חולו של מועד שאסור צעיי"ת מלאכה: אל תשם ידך עם

רשע להיות עם המס' היינו מעיד עדות שקר: אבקה. כמו מיצק אציק ט: במספר. שתי רשעים מחאריז: אפילו ימירי מה ואפילו חסרי מדע. דאין להקפיד בכך: אי אמרם בשלמא דאפילו חסרי מדע. יכולין להעמיד בהן היינו דאיטריין כ"י למוזר: מכה מועטת. כגון שאמדהו לפחות מכה בסידור אחד: אין לי אלא מכה רבה ו'. רישא דברייתא הכי איתא בספרי' אין לי אלא זומן שמוסיפין על מנין ארבעים על כל אומד ואומד שאמדהו בית דין מנין ת"ל [ב] לא יוסף מכל מקום מכה רבה אין לי אלא מכה רבה כ"י אין לי דחייב על לא יוסף אלא זומן שהכה מכות הרבה על האומד מכות מועטות אפילו שמי מכות או אחת מנין דאסור להוסיף ת"ל לא יוסף [ג] לא יוסף להכותו על אלה על מנין האומד: שהוא מכה רבה. שניתן להכותו ובעל כורחו. כן נראה לרבי זלשון אחר קיבל רבי: ה"ג מ"ר אחד האיש ואחד האשה צריעי ולא

גמ' (א) מ"ט משום נקלה אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין לרצועה שהיא של עגל דכתיב ארבעים יכנו וסמך ליה לא תחוסם שור בדישו ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחוסם שור בדישו וסמך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדים כאילו עובר עכו"ם דכתיב אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב לכלב תשליכון אותו וסמך ליה לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה גמ' לא תשיא: ושתו רצועות וכו': הנא חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקהא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחוריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא יטוהו מאי הפילו ש"מ תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן אין מעמידין חונין אלא חסריי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסריי מדע ויתירי כח אמר רבא כוותיה דרבי יהודה מסתברא דכתיב לא יוסף פן יוסף אי אמרת בשלמא חסריי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מזרזין אלא למוזר תנא הכשהוא מגביה מגביה בשתי ידי וכהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתיה מדידיה: והקורא קורא כו': תנו רבנן והגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אגן תנן חזור לתחלת המקרא מצוה לצמצם ואי לא צמצם חזור לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימוד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן אחד האיש ואחד האשה ברעיו ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש ברעיו והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין ברעיו בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה ברעיו אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין ברעיו אמר שמואל כפתוהו ורוץ מבית דין פטור מיתבי קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו ונפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להו כרץ התם רץ הכא לא רץ ת"ר אמדוהו לכשילקה קלה פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר והכהו [וגו'] ונקלה ולא שלקה כבר בבית דין: מתני' כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כששלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניא בן גמליאל ואמר רבי חנניא בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונכתרו הנפשות העושות וגו' ואומר

שניהם שוין

אף במים:

קלה.

כל הנתקלקל צריעי

איש ואשה משהגביה

הרצועה להקמותו בראשונה או

בשניה פוטרין אותו ואין מכין אותו

כלל אצל נפסקה דוקא כי נפסקה

בשניה שלקה אחת ולא שנפסקה

בראשון קודם שלקה כלל:

והבא

- 1. ארבעים ויבנו לא יוסף
- 2. רבי רבה ונקלה אחיך
- 3. דברים כ"ג
- 4. לא תחוסם שור בדישו: דברים כ"ד
- 5. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תחיה אשת המת החוזה ל"איש ור' יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: דברים כ"ה
- 6. אלהי מסכה לא יעשה לך: שמות לו יו
- 7. את חג המצות תשמור שבועת ימים תאכל מצות אשר צייתך למועד חדש האביב פי בחודש האביב יצאת מצרים: שמות לו יח
- 8. ואנשי קדש תהיין לי וגבר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו: שמות כ"ב
- 9. לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס: שמות כ"ג
- 10. ידע שור קנהו וחרמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן: ישעיהו א ג
- 11. והיה אם בן הבות הרשע והפילו השפט והקדוהו לפניו כדי רשעתו במספר: דברים כ"ב
- 12. כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכתרו הנפשות העולות מקרב עם: ויקרא י"ח

שפתן לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד מחמש מאות דצמדת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים וצמדה טובה כתיב (ס) עושה חסד לאלפים ומתרגמינן לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד מחמש מאות. מיעוט לאלפים אינו פחות משני אלפים וכל שכן אם כפשוטו דמשמע אלפים עד סוף כל הדורות: דכתיב. אחר כל העריות ונכתרו הנפשות העולות הרי חייב כרת על הנשבל בהן ונתן חיים למונע וצ"ל מהס דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקותי ולא משפטני וגו': אשר